

ЗОРНИЦА

СЕДМИЧЕНЪ ВѢСТНИКЪ.

Зорница ся издава всякой Пятъкъ. Цѣна-та за еднъ годикъ е едно бѣло меджидіе и половина, а за шесть мѣсеца три четвѣрти отъ бѣло меджидіе. Спомоществованіе-та трѣба всякога да сѣ прѣдплащени и да ся испрацатъ въ полицѣ, въ групѣ или въ пощенскы тибри (пулове) Турскы, Пѣмскы, Прусскы, Русскы или Францускы, на Редакторъ-тъ у Американъ Ханъ въ Цариградъ.

Година 1.

ЦАРИГРАДЪ, ПЕТЪКЪ, ОКТОМВРІЙ 8, 1876.

Брой 41.

ДОКАЗАТЕЛЬСТВА ЗА БОЖЕСТВЕННО-ТО НАЧАЛО НА ЕВАНГЕЛІЯ-ТА.

Въ настоящій-тъ си брой ный ще повторимъ вкратцѣ точки-тъ, които смы положили въ минѣли-тъ си броеве до тѣхъ, за да могатъ читатели-тъ ни да видятъ додѣ смы достигнали въ изслѣдованіе-то си на Божественно-то начало на Евангеліа-та.

Най-напрѣдъ ный казахмы че този въпросъ има такава историческа важность, щото никой понятенъ чловѣкъ не може да го прѣзре, и още че право-то му рѣшеніе е толкова важно за всяко лице, щото никой чловѣкъ не може безопасно да го прѣнебрежи. Ный изложимы че този въпросъ трѣба да ся рѣши не споредъ желанія-та ни или прѣдразсѣдоцы-тъ ни, но споредъ доказательства-та, и, още, че тѣзи доказательства трѣба да ся испытатъ съ единъ усърденъ, скромный и набоженъ духъ. Ный казахмы че никой не е въ положеніе да докаже че не е было възможно за Бога да даде едно особено откровеніе на чловѣцы-тъ, или за послѣднѣ-тъ да пріематъ такова едно откровеніе отъ Бога; ный казахмы по сѣщій-тъ начинъ че не е немовѣрно нито даже невѣроятно че Богъ бы далъ такова едно откровеніе на чловѣцы-тъ, стига само тѣ да сѣ имали нуждѣ отъ него. Послѣ ный изложимы убѣдители доказательства че свѣтъ-тъ въ вѣрме-то на Христа е ималъ крайна нуждѣ отъ едно Божественно откровеніе, и, още че свѣтъ-тъ въ 19-й вѣкъ има не по-малка нуждѣ отъ такова едно откровеніе.

Тогава ный бѣхмы приготвени да разгледамы безпристрастно въпросъ-тъ, дали такова едно откровеніе дѣйствително ся е дало, т. е. дали Евангеліе-то Христово е отъ Бога или не. Ный изложимы исторически-тъ доказательства отъ Еврейскы, Римскы и Христіанскы источники, че такова едно лице като Исуса Христа дѣйствително е живѣло въ Палестинѣ прѣди 18 вѣкове. Това свидѣтельство е толкова убѣдительно щото даже безвѣрници-тъ не го отричатъ. Ный споменѣхмы че е имало разны и многочисленны доказательства за извънредный-тъ характеръ и за чудесны-тъ дѣла на Исуса Христа, отъ които много ся съдържатъ въ 4-тъ исторически книги наречены Евангеліа. Ный видѣхмы че свидѣтельство-то на тѣзи книжки, ако то наистинѣ е достоверно, е убѣдительно. Затова ный слѣдѣхмы да испытамы, дали Евангеліа-та сѣ наистинѣ достоверны книжки, и съ тѣзи цѣль изложимы вкратцѣ доказательства-та за да потвѣрдимъ първо, че тѣзи книжки сѣ были дѣйствително писаны въ първыи-тъ вѣкъ и сѣ наистинѣ стѣненія-та на Матѣея, Марка, Лукъ и Іоанна.

Доказательства-та за това сѣ языкъ-тъ и съдържаніе-то на самы-тъ Евангеліа, още стари-тъ каталози, стари-тъ прѣводи, стари-тъ ръкописи, и приводитъ (цитаци) отъ древни списатели и отъ списанія-та на еретицы и на безвѣрници. Послѣ ный изложимы исторически-тъ доказательства, че Евангеліа-та, които имамы сега, сѣ сѣщн-тъ които сѣ ся писали отъ Евангелисты-тъ; и че най-новы-тъ изслѣдованія не сѣ открили че тѣ сѣ были измѣненни, прѣзъ минѣли-тъ 18 вѣкове. За да докажемъ че Евангелисты-тъ сѣ были достоверны свидѣтели на събытія-та, които тѣ расказватъ въ Евангеліа-та, ный казахмы първо, че тѣ сѣ были чловѣци способни да съгледатъ точно и да опишѣтъ право онова, което тѣ сѣ видѣли и чули; и второ, че тѣ сѣ были искренни и вѣрни чловѣци, расположени да опишѣтъ тъкмо онова което сѣ видѣли и чули. Тѣхна-та искренность е явна отъ скромный-тъ начинъ по който тѣ говорятъ за себе си, отъ вѣрный-тъ начинъ по който тѣ осѣждатъ людѣ-тъ за грѣхове-тъ имъ, отъ нравственны-тъ имъ ученія и още отъ това, че тѣ, ако да бѣхъ лѣжцы, не можѣхъ да ся надѣватъ да придобѣятъ богатство, или честь, или спокойствіе отъ мѣкы-тъ си и отъ страданія-та си. Ный казахмы още, че Евангелисты-тъ сѣ были въ такова положеніе, щото тѣ не сѣ можали да бѣдѣтъ сами измѣненни за онова, което тѣ сѣ писали въ Евангеліа-та си.

Ный видѣхмы че има такыя сильны доказательства че Евангелисты-тъ сѣ были способни и искренни чловѣци, и още че тѣ сѣ были въ такова добро положеніе да изслѣдуватъ добръ събытія-та които тѣ расказватъ, щото даже ако ный да имѣхмы други доказательства чрѣзъ които да потвѣрдимъ тѣхното свидѣтельство, ный щѣхмы да ся припудимъ да го пріемемъ за убѣдительно и списанія-та имъ за достоверны. Има, обаче, много потвѣрдителны доказательства отъ Еврейскы, Язычическы и Христіанскы источники, които ный изложимы вкратцѣ.

Послѣ станѣ явно че доказательства-та за Божественно-то начало на Евангеліа-та сѣ толкова разнообразны и многобройны, щото ный, като здравомыслящ чловѣкъ, смы принудени или да ги пріемемъ за убѣдительно или да ги опровергаемъ съ още посильны и по-убѣдительно доказательства. Затова ный постѣпихмы да разгледамы какво противоположно свидѣтельство има. Ако да имаше нѣкое доказательство противъ достоверность-тъ на Евангеліа-та, явно е че то трѣбѣше да бѣде или отъ самы-тъ Евангеліа, или отъ исторіи-тъ, или отъ науки-тъ. Послѣ ный разгледахмы, първо, дали има такыя противорѣчія въ самы-тъ Еванге-

ліа, които да опровергаватъ достоверность-тъ имъ, и ся убѣдихмы че тѣ не ся намиратъ въ тѣхъ. Тогава ный разгледахмы дали исторіа-та опровергава нѣкое отъ изложенія-та на Ветхый-тъ или на Новый-тъ Завѣтъ, и отъ свидѣтельства-та на отличны исторіи видѣхмы че исторически-та достоверность на Библии-тъ бѣ вече потвѣрждена. Ный разгледахмы още дали достоверность-та на Библии-тъ ся опровергава отъ науки-тъ, т. е. дали нѣкои отъ ученія-та и сѣ противоположны на извѣстны-тъ явленія и законы на природѣ-тъ. Ный сравнихмы ученія-та на Библии-тъ, които ся отпосѣятъ до научны прѣдмѣты, съ най-новы-тъ изслѣдованія на научны-тъ мѣжѣ, и видѣхмы че науки-тъ наистинѣ опровергаватъ нѣкои кривы тълкованія на Библии-тъ; а още че ученія-та на Библии-тъ сѣ противны на нѣкои новы въззрѣнія, които обаче още не сѣ потвѣрждены отъ достаточны доказательства, и които още не сѣ ся пріели въобще отъ научны-тъ мѣжѣ; но отъ свидѣтельство-то на мнозина отъ послѣднѣ-тъ е явно, че никакво истинско тълкованіе на Библии-тъ не ся е опровергало отъ нѣкое потвѣрждено ученіе на науки-тъ.

Понеже това е така, ный трѣба да пріемемъ разнообразны-тъ и многобройны-тъ доказательства за достоверность-тъ на Евангеліа-та като убѣдительно. Има обаче другъ видъ доказательства, които, споредъ сѣжденіе-то на мнозина, сѣ даже по-убѣдительно, именно, доказательства-та отъ самы-тъ Евангеліа. Отъ тукъ нататѣкъ ный ще изложимъ вкратцѣ нѣкои отъ тѣзи доказательства.

БОЖІЕ-ТО УЧИЛИЩЕ.

Въ свѣтъ-тъ има много видове училища; има училища за малкы дѣца, дѣто тѣ ся учатъ да четѣтъ; има училища за по-гольмы дѣца, дѣто тѣ ся учатъ числителницѣ, грамматикѣ, землеописание и пр.; има и гимнази въ които младежи-тъ ся учатъ по-высоки науки.

Но имѣа ли нѣкакво училище и за възрастны-тъ? Да, има. Богъ е приготвилъ едно училище и за тѣхъ. Всичкий-тъ имъ животъ може праведно да ся нарече едно училище, въ което Божіе-то Провидѣніе е учитель-тъ. Въ това училище има много классове въ които чловѣци и народи сѣ наредени споредъ нужды-тъ имъ. Ный ще поговоримъ за единъ отъ тѣзи классове, който ся казва *злочастіе*.

Мнозина ся оплакуватъ че тѣ сѣ турени въ този классъ; такыя оплакванія, ако и да сѣ естественны, пакъ не сѣ мѣдры, защото неизбѣжно е за всякой народъ и за всякой чловѣкъ да

ся учи за нѣколко вѣрме въ този классъ. Отъ исторіи-тъ ся научаваме че всички-тъ народи сѣ ся учили прѣзъ дълго или късо вѣрме въ него. Народи-тъ, които днесъ най-много ся радватъ по причинѣ на благополучіе-то си, чрѣзъ нѣкои минѣли вѣкове сѣ были въ голѣмы злочастія. Каквы страданія сѣ прѣтърпѣвали Френци-тъ, Италианци-тъ, Германци-тъ, Англичани-тъ и Американци-тъ въ прѣминѣли-тъ вѣкове на исторіи-тъ си! Личны управители до каквы степенъ сѣ угнѣбывали онѣзи народы, колко тяжкы даноцы сѣ имъ полагали и колко неповинны крѣвъ тѣ сѣ пролѣли изъ дѣржавы-тъ имъ? Кой народъ е былъ свободенъ всѣкога отъ такыя страданія? Никой. При това, когато нѣкои народи забравятъ каквото тѣ видѣхъ бѣхъ ся научили въ училище-то на злочастіе-то, Богъ ги праща пакъ въ онова училище за да прѣговарятъ уроцы-тъ, които бѣхъ забравили. Сѣщо-то ся случавѣ и съ частны лица. Кой чловѣкъ не е турялъ въ училище-то на злочастіе-то? Никой. Царѣ-тъ както и подданици-тъ му, философы-тъ както и простыи-тъ, най-богатыи-тъ както и най-сиромѣхъ-тъ — всички тѣзи сѣ были принудени да учатъ въ училище-то на злочастіе-то. Това като е тѣй нека да не ся очудуваме че и ный трѣба да минемъ прѣзъ това училище.

Да ся учимъ въ училище-то на злочастіе-то, обаче, не е само неизбѣжно но и много полезно. Ный знаемъ че тѣзи уроцы сѣ толкозъ мѣкы, щото не можемъ да ги изучимъ безъ да пѣликамы и да въздынамы; но ный не можемъ да ся приготвимъ да влѣземъ въ училище-то на благоденствіе-то прѣди да изучимъ уроцы-тъ въ училище-то на злочастіе-то. Народи-тъ, които сега ся радватъ по причинѣ на благоденствіе-то си, сѣ были приготвени за него чрѣзъ най-тежкы страданія. Познаніе-то, което е необходимо за истинно благоденствіе, трѣба да ся научи чрѣзъ болезненны опытнось; и добродѣтели-тъ, които сѣ основа-та на благоденствіе-то на частны лица и на народы, ся развиватъ чрѣзъ страданія. Чловѣци-тъ, които сѣ были отличны за добродѣтели-тъ си, сѣ были въобще онѣзи които сѣ учили за дълго вѣрме въ училище-то на злочастіе-то.

Нека тогава да не ся оплакуваме напразно когато Божіе-то Провидѣніе ны туря въ училище-то на злочастіе-то. Ако това училище и да е непріятно, нека ся стараемъ да ся пользуваме отъ него колкото можемъ. Ако учитель-тъ въ него и да ся види да е строгъ, нека търпѣливо да ся подчинимъ на законъ-тъ му. Ако и да не можемъ да научимъ уроцы-тъ си въ него безъ болкы и страданія, нека по-

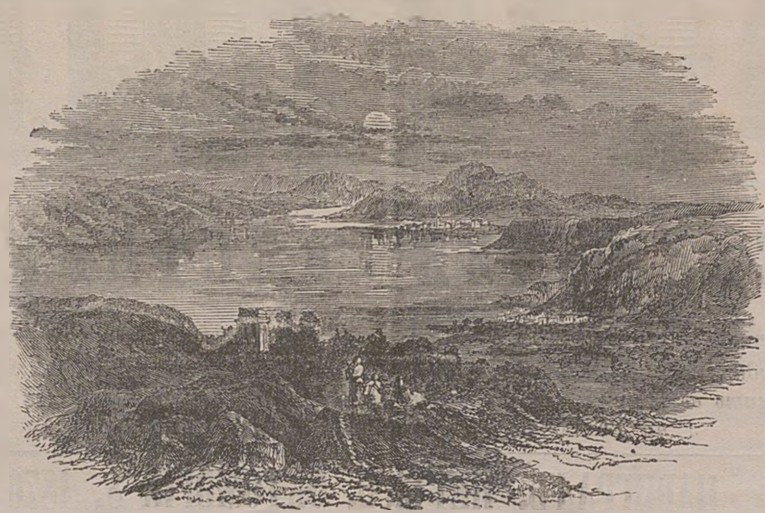
внимательно да приляжавамы да ги изучимъ тѣй шото да ся приготвимъ по-скоро да вѣземъ въ училище-то на благополучіе-то. «Сыне мой, не прѣзираи наказаніе-то Господне; нито да ослабѣвашь кога тя обличава. Защото когото Господь обыча наказува го; и бие всякого сына, когото приима. Ако търлите наказаніе, Богъ ся докарува съ васъ като съ сынове; защото кой синъ е когото не наказува баща му? Ако ли сте безъ наказаніе, на когото всички участвуваха, то сте прѣлюбодѣйчища а не сынове». Евр. 12; 5-8.

Страданія. — Когато Богъ избави Израилѣанъ-тъ отъ Египетско-то робство и ги прѣведе прѣзъ Червено-то море, той ги направи да ся скытатъ по пустини-тъ прѣди да ги въведе въ обѣтованъ-тъ земѣ; така и когато Богъ иска да спасе нѣкого отъ грѣхъ-тъ и да го въведе въ царство небесно, той го прѣкарва прѣзъ разны опыты за да го приспособи за небесны-тъ обиталища. Ако искашъ да вѣдешъ въ небесный-тъ Іерусалимъ, ты трѣбва да прѣминеши прѣзъ Іорданскъ-тъ пустинѣ. Нѣкои Христіани много ся смущаватъ и ся очудватъ защо теглятъ толко страданія. Тѣ желаютъ да извършатъ нѣкоѣ славны работѣ за Господа; но всичко, което Богъ имъ позволява да вършатъ, е да *страдатъ*. Нѣма Христіанинъ който да не страда по единъ или по другъ начинъ. Единъ е гоненъ у дома отъ пріатели-тъ си; другъ има болести или е прѣзрѣнъ отъ свѣтъ-тъ; другъ е изгубилъ дѣца или други пріатели; другъ е лишенъ отъ земны благости; а на другъ сѣ ся на-трупаха всички-тъ тѣзи злощастія. Богъ, обаче, обрѣща всичко на добро, и тѣзи страданія ставатъ благословенія на онѣзи които гледатъ къмъ Бога и ся надѣватъ за всичко на него. Христіанине, страдашъ ли? Тогава приближи по-близо при Господа и той ще тя подкрѣпи и благослови.

Мнозина питатъ: «Какво можъ азъ самъ да направѣмъ?» Такива трѣбва да помнятъ че частны лица сѣ извършили голѣмы нѣща въ минѣло-то; тѣ сѣ были наистинѣ най-голѣма-та сила въ напредѣкъ-тъ на човѣческій-тъ родъ. Най-голѣмы-тъ изобрѣтенія и открытія сѣ станѣли не отъ общества, но отъ частны лица. Нѣкое частно лице е было готово да жертвува вѣрѣ-то си, пары-тъ си, спокойствіе-то си и честь-тъ си, или какъ да е друго което е было нужно, за да бы тѣзи истина да ся припознае и да ся приеме отъ свѣтъ-тъ. Велики-тъ прѣобразованія често сѣ ся породили въ умѣтъ на единъ човѣкъ, който е былъ готовъ да прѣтърпи всички-тъ пресмѣхы, хулы и противленія на вѣкъ-тъ си, и който е постоянновакъ додѣто е въстѣржествувалъ надъ невѣжество-то и суевѣрія-та на подобны-тъ си.

Прочее, нека никой да не казва: «азъ съмъ самъ и затова не можъ да извършѣмъ нищо,» защото когато единъ човѣкъ има Бога и истинѣ-тъ на стра-на-тъ си, той е по-силенъ отъ едно голѣмо множество хора.

Който до двадесетѣ-тъ си години не знае, до тридесетѣ-тъ не може, до четиридесетѣ-тъ нѣма, той никогда не ще знае, не ще може и не ще има.

Галилейско-то Море.

ГАЛИЛЕЙСКО МОРЕ.

Галилейско или Тиверіатско море е едно езеро, което въ старо вѣрѣме ся наричаше и Генисаретско или море Хиннероевъ, Числ. 34; 11. Въ общи-тъ си изгледъ то прилича на Женевско-то езеро въ Швейцаріѣ, но е по-малко отъ него. Рѣка Іорданъ минува прѣзъ него отъ сѣверъ къмъ югъ. То е около 12—14 мили дълго, 6—7 мили широко и около 70 лактіе дълбоко. То е окръжено отъ всички-тъ си страны съ хубавы могилы, отъ 220 до 440 лактіе высоки, освѣнъ тѣсний-тъ входъ и изходъ на Іорданъ. Забранително-то му мѣстоположеніе го запазва до една степень отъ вѣтрове-тъ, но по него ставатъ по нѣкога внезапны бури отъ които пѣтници-тъ страдатъ сега, както въ вѣрѣме-то на Іисуса Христа. Теченіе-то на Іорданъ прѣзъ море-то отъ сѣверъ къмъ югъ ся види добрѣ. Отъ околны-тъ скалы, отъ честы-тъ земле-трасенія и отъ топлы-тъ извори които ся намиратъ тамъ ся види че това море е станѣло чрѣзъ нѣкое вулканическо дѣйствиіе. Споредъ мнѣнія-та на нѣкои учены то е около 140 лактіе по-ниско отъ равнинѣ-тъ на Срѣдиземно-то море; други смѣтатъ че то е около 280 лактіе по-ниско. Вода-та му е бистра и сладка, и въ неѣмъ има много видове рыбы. Изгледъ-тъ му отъ могилы-тъ на западѣ-тъ странѣ не е толкозъ величественъ, но пакъ е много по-хубавъ отъ изгледъ-тъ на Мъртво-то море, особенно въ пролѣтъ, когато могилы-тъ около него сѣмъ покрыты съ зеленниѣ и украсены съ цвѣты. Градове-тъ, които едно вѣрѣме украсявахъ крайбрежія-та му, хубавы-тъ дървета които покрывахъ могилы-тъ му, и ладіи-тъ които плуваха по него, сѣмъ всички исчезли. Много сцены, описаны въ Новый Завѣтъ, сѣ ся случили по него. Іисусъ Христосъ често пѣтуваше около него и по него, и веднѣжъ умири вълны-тъ му съ единъ думѣ. Нѣколко отъ Апостолы-тъ бѣха на това море, когато ся повикаха да бѣдѣтъ «ловци на човѣцы», и въ него Петръ починъ да потѣва и извика: «Господи, избави мя». Мат. 14; 18. 14; 30. Лук. 8; 22. Іоан. 21; 1.

Има мнозина които почти ся отчаяватъ, когато имъ ся прѣдстави да извършатъ нѣкоѣ добры службѣ, защото тѣ считатъ себе си съвсѣмъ недостойны за неѣмъ. Тѣ не трѣбва да ся обезсърчаватъ отъ това, защото онѣзи, които считатъ себе си достойны за нѣкоѣ службѣ, въобще биватъ най-недостойны за неѣмъ.

ПИСМА ЗА МАЙКЫ.

6.

Азъ имахъ намѣреніе въ това писмо да поговорѣмъ малко върху *домове-тъ* ни и тѣхно-то вліяніе врѣзъ характеръ-тъ на дѣца-та ни. Но сърдце-то ми ся възпира да ви пиша врѣзъ този прѣдмѣтъ прѣди да изразѣмъ съчувствіе-то си съ васъ въ сегашны-тъ обстоятелства.

Като ви пиша тѣзи писма, драгы пріатели, ако и да съмъ странна и непозната на васъ, азъ дълбоко съчувствувамъ съ васъ, и постоянно-то ми желаніе е да утѣшихъ нѣкоѣ майкѣ, която може да има нуждѣ отъ съчувствителны думы. Азъ ся надѣвамъ тоже че изложены-тъ въ тѣзи писма мысли може да стигнатъ до майкы-тъ въ села-та, които ако и да сѣ затворены отъ голѣмый-тъ свѣтъ, пакъ толкозъ горещо любятъ чада-та си и желаютъ благосостояніе-то имъ, колкото и онѣзи въ голѣмы-тъ градове.

По едно злощастіе, горчиво злощастіе е надѣло върху хыляды отъ онѣзи домове, и какъ може нѣкой да говори за *честиты домове* на онѣзи чин-то дѣца сѣ были избиты и кѣщы-тъ имъ изгорены! Какъ можемъ да говоримъ за пѣща-та, които правятъ домъ-тъ най-блаженно-то мѣсто на земѣ-тъ, когато горкы майкы сѣдѣтъ съ наранены сѣрдца и съ насълзены очи помежду *развалины-тъ* на свои-тъ домове, безъ хранѣ и безъ облѣкло, и само си припомнятъ ужасны-тъ свѣрѣпости сторены на тѣхъ и на домо-чадія-та имъ! Да ся говори въ такава вѣрѣме за наслажденія-та на единъ добрѣ управляванъ домъ, щѣше да ся види като подигравкѣ даже и на онѣзи, които ся чували отъ далечъ за онѣзи ужасны сцены. Ный ся надѣвамы обаче че по-честиты дни приближаватъ. Надѣвамы ся че онѣзи кѣщы ще ся построятъ подъ по-честиты обстоятелства, и че угнетенія и неправды не ще ся позволяватъ да върлуватъ въ бѣдѣще по държавѣ-тъ. Никоя човѣческа помощ и никое земно добро не може да направи да ся забравятъ сторены-тъ вреди, но окаяны-тъ страдалци може да ся поутишатъ като знаѣтъ че хыляды Христіанскы сѣрдца сѣ ся развѣтлували заради тѣхъ, и че тѣхны-тъ страданія не ще сѣмъ напрасно, ако чрѣзъ тѣхъ ся изработятъ по-честиты дни за отечество-то имъ.

Обаче, не трѣбва ли сега да пытамы, *каково иска Богъ да ны учи чрѣзъ тѣзи страданія?*

Понѣкога той ны лишава отъ спокойствія-та ни тѣй шото да ся научимъ да търсимъ блаженство-то си въ Него, и да ся надѣвамы само на Него.

Богъ тѣй ся обхождаше съ Израилѣанъ-тъ въ старо вѣрѣме. Когато тѣмъ стѣпиха отъ заповѣди-тъ му, и зяха святы-тъ му Слѣботы, обхохъ ся лукаво единъ съ другъ и Той ги прѣдаваше въ рѣцѣ-тъ и пріатели-тъ имъ. Тѣй ли работи и сега съ народы-тъ? Свято-то савіе пѣлно и ясно говори върху прѣдмѣтъ. При това то е пѣлно обѣщанія, утѣшенія и наставленія всичкы които търсятъ Господа. Бѣта никогда не е толкова драго колкото въ вѣрѣме на страданія и бѣ. Почти никаква скѣрбъ и ни злощастіе не може да дойде на насъ, за което да не можемъ да мѣримъ улеченіе въ Слово-то Божіе и често наши-тъ обстоятелства сѣмъ писватъ въ него по-точно отъ който самы можахмы да ги опишемъ. Човѣци-тъ въ такава вѣрѣме трѣбуютъ особено да ся молятъ Богу. «Прѣви мя въ скѣрбѣи день; ще ты изведи, и ще мя прославиши.» Псал. 15. «Не съмъ рекълъ на Іаковомъ семе: потърсѣте мя всеу.» Иса. 45. И така Богъ провъзгласява себе ся е Богъ който слуша молитвы. На Завѣтъ избилува съ насърдчанія молитвы. Но молитвы-тъ ни трѣбуютъ ся приносятъ съ усърдіе, и да ся зѣтъ отъ дълбочины-тъ на сѣрдца ни. «Господь испытыва всичкы-тъ дѣла, и знае всичкы-тъ помысли на чинъ; ако го търсиши, ще ти ся намери, ако ли го оставиши, ще ты отхлыне.» 1 Лѣт. 28; 9.

ФОТОГРАФІЯ.

Дума-та фотографія ще каже *послѣдъ свѣтлинѣ* и ся употребява да ся дѣлава искусство-то за ваденіе изобразенія чрѣзъ химическо-то дѣйствиіе съ свѣтъ-тъ. Доказано е трѣзны опыты, че въ това искусствѣ дѣйствува свѣтлый-тъ элементъ на слѣпечны-тъ лучи, но химическы-тъ отъ това може да ся каже че дума-та фотографія или писаніе съ свѣтлинѣ е добрѣ избрана за това искусство.

До колкото ся знае, Девисъ у насъ глѣхъ знаалъ още на 1802 да вадѣ изобразенія на хартіѣ чрѣзъ дѣйствиіе на свѣтлинѣ-тъ, но неговы-тъ изобрѣженія наскоро исчезнували, защото не знаалъ каквы сѣрдства да употреби за да ся прѣдпазватъ изобразенія отъ дѣйствиіе-то на свѣтлинѣ-тъ. Послѣ Нипсъ и Дагерръ, двама Французи, и Талботъ, единъ Англичанинъ, бѣрижили вниманіе-то си върху изобрѣженія прѣдмѣтъ. За нѣколко вѣрѣме тѣ работили отдѣлно единъ отъ другъ и държали искусство-то си тайно отъ народъ-тъ. На 1829 Нипсъ и Дагерръ сѣмъ дружили и почнали да работятъ едно, но на 1833 Нипсъ умрѣ. Дагерръ останѣлъ да ся труди самъ чѣкъ. На 1839 той за прѣвъ пѣтъ казалъ на публикѣ-тъ изобразенія, и то тогава пріели име-то *Дигерреотипія* въ честь на име-то му; това име сѣмъ сѣмъ тѣ и до днесъ, ако въ изобрѣженіе-то имъ да сѣмъ работили и дѣмъ лица. Дагерръ държалъ искусство-то тайно, но наскоро Френско-то правителство го купило отъ него. По-послѣ въ това искусство сѣмъ станѣли нѣкои съвършенствованія. Ваденіе изобразенія по Дагерровъ-тъ способъ ся по-послѣ *Дигерреотипія*. Фотографія и Дигерреотипія понѣкога сѣмъ наричани *микрографія*, писаніе съ слѣнце, кол-

да може бы да е по-умѣтна и за-
та способа.
Ей ще дадемъ вкратцѣ едно изло-
же за какъ ся вадятъ изображенія и
та способа. Ще споменемъ пър-
во машини-тъ, които ся употре-
баватъ за ваденіе изображенія въ то-
искуство, не сѣ друго освѣтъ мал-
тъмны станчки въ които, чрѣзъ стѣ-
нны лезове (лещы), ся пуцать да
извадятъ слънечны лучи.
Слѣдующий-тъ е способъ-тъ за ва-
деніе дагерреотины.

1. Земать единъ гладкъ джамъ, вър-
ху който да вадятъ изображенія, и го
приготвятъ за това по единъ или другъ
отъ тѣзи два начина: покрыватъ единъ-
тъ му странъ съ тънъкъ пластъ отъ ал-
буменъ (бѣлътъ) въ който има іодистъ
потасіумъ; или съ единъ тънъкъ пластъ
отъ коллодіонъ, въ който има іодистъ
потасіумъ, или іодиста аммонія.

(Албуменъ-тъ ся приготвя за тѣзи
работъ като ся бие бѣлътъ отъ яйца съ
іодистъ потасіумъ. Смѣсъ отъ коллодіонъ
ся приготвя като ся стопи пушеченъ
памукъ въ етиръ, и ся сипе въ него іо-
дистъ потасіумъ. Пушеченъ памукъ,
пакъ, е едно запалително вещество,
което ся приготвя като ся потопи па-
мукъ въ слабъ азотнъ кислотъ (кезабъ)
и симпурнъ кислотъ (витріолъ, заца),
и тогава ся оставя да изсъхне).

2. Джамъ-тъ тогава ся потопява въ
растворъ отъ азотнокиселъ окысъ отъ
сребро, въ който растворъ трѣбва първо
да е стопено толкова іодисто сребро
колкото може да поеме.

3. Тѣй приготвенъ джамъ-тъ, като ся
пази добръ отъ свѣтлинъ-тъ, ся туря
въ машинъ-тъ точно на мѣсто-то дѣто
лезове-тъ сѣ съсрѣдоточили образъ-
тъ на прѣдмѣтъ-тъ; тамъ ся държи за
твърдѣ кѣсо врѣме, но само чрѣзъ о-
пытность може да ся узнае колко се-
кунды сѣ нужды за това. Въ това врѣ-
ме едно изображение отъ прѣдмѣтъ-тъ
ся охваща върху пластъ-тъ на джама,
но то още е невидимо.

4. Тогава джамъ-тъ ся изважда изъ
машинъ-тъ, и, като ся пази добръ отъ
слънечнъ-тъ свѣтлинъ, внося ся въ е-
динъ тъмнъ стаѣ дѣто имо слаба свѣщъ
и ся излага за 3-4 минути на живачнъ
паръ на температуръ отъ около 75° се-
пентградъ. Тогава изображеніе-то става
видимо, но върху него има възжълтъ
пластъ.

5. Послѣ изображеніе-то ся омыва съ
чистъ водъ и ся изсушава, и тогава
вѣликина-та не може вече да го по-
врежда.

Понеже бромъ-тъ е по-чувствите-
ленъ на слънчевы-тъ лучи отъ іодій-тъ,
то поѣкога ся употребява *бромисто*
сребро вмѣсто іодисто. При това, за да
ся впечатлятъ изображенія-та по-здраво
и да имъ ся дадѣтъ по пріятны шарове,
и поѣкога не ся потопяватъ въ рас-
творъ отъ златны соли.

Това вкратцѣ е способъ-тъ по кой-
то ся вадятъ дагерреотины. Изображе-
нія-та, тѣй извадени, сѣ много крас-
ны, но по този способъ ся вадя само
едно изображение, понеже отъ свале-
ний-тъ първообразенъ образъ не мо-
же да ся вадятъ послѣ други.

Сега ще поговоримъ за способъ-тъ
по който изображенія ся вадятъ на
хартіѣ.

Талботъ е былъ първъ да извади
изображенія на хартіѣ, и по
тѣзи причинъ това искуство поѣкога
ся е наричало *Талботинія*. Испърво
Талботъ потопявалъ общъ бѣлъ хартіѣ
въ растворъ отъ простъ соль, и, като
ѣ оставялъ да изсъхне, послѣ омывалъ
едно-то ѣ лице съ растворъ отъ азот-
нокиселъ окысъ отъ сребро (джендемъ
таши). Тѣзи работъ той вършилъ въ
тъмнъ стаѣ и сушилъ хартіѣ-тъ на
огнь. Тогава ѣ турялъ подъ нѣкое ва-

яніе или подъ нѣкой листъ отъ дърво,
и ѣ оставялъ на слънце-то за поло-
винъ часъ, прѣзъ което врѣме ся изо-
бражавалъ прѣдмѣтъ-тъ на хартіѣ-тъ
съ обрѣжы шарове. Послѣ потопявалъ
изображеніе-то въ растворъ отъ соль
за да ся впечатла здраво и да ся не
поврежда отъ свѣтлинъ-тъ. Отъ онова
врѣме насамъ сѣ станали доста усъ-
вършенствованія въ това искуство. Слѣ-
дующий-тъ е способъ-тъ който днесъ
въобще ся употребява.

1. Земать единъ гладкъ джамъ, вър-
ху който да вадятъ изображенія, и го
приготвятъ за това по единъ или другъ
отъ тѣзи два начина: покрыватъ единъ-
тъ му странъ съ тънъкъ пластъ отъ ал-
буменъ (бѣлътъ) въ който има іодистъ
потасіумъ; или съ единъ тънъкъ пластъ
отъ коллодіонъ, въ който има іодистъ
потасіумъ, или іодиста аммонія.

(Албуменъ-тъ ся приготвя за тѣзи
работъ като ся бие бѣлътъ отъ яйца съ
іодистъ потасіумъ. Смѣсъ отъ коллодіонъ
ся приготвя като ся стопи пушеченъ
памукъ въ етиръ, и ся сипе въ него іо-
дистъ потасіумъ. Пушеченъ памукъ,
пакъ, е едно запалително вещество,
което ся приготвя като ся потопи па-
мукъ въ слабъ азотнъ кислотъ (кезабъ)
и симпурнъ кислотъ (витріолъ, заца),
и тогава ся оставя да изсъхне).

2. Джамъ-тъ тогава ся потопява въ
растворъ отъ азотнокиселъ окысъ отъ
сребро, въ който растворъ трѣбва първо
да е стопено толкова іодисто сребро
колкото може да поеме.

3. Тѣй приготвенъ джамъ-тъ, като ся
пази добръ отъ свѣтлинъ-тъ, ся туря
въ машинъ-тъ точно на мѣсто-то дѣто
лезове-тъ сѣ съсрѣдоточили образъ-
тъ на прѣдмѣтъ-тъ; тамъ ся държи за
твърдѣ кѣсо врѣме, но само чрѣзъ о-
пытность може да ся узнае колко се-
кунды сѣ нужды за това. Въ това врѣ-
ме едно изображение отъ прѣдмѣтъ-тъ
ся охваща върху пластъ-тъ на джама,
но то още е невидимо.

4. Тогава джамъ-тъ ся изважда изъ
машинъ-тъ, и, като ся пази добръ отъ
слънечнъ-тъ свѣтлинъ, внося ся въ е-
динъ тъмнъ стаѣ дѣто имо слаба свѣщъ
и ся излага за 3-4 минути на живачнъ
паръ на температуръ отъ около 75° се-
пентградъ. Тогава изображеніе-то става
видимо; то, обаче, още не е впе-
чатано добръ и може лесно да ся по-
вреди или да исчезне.

5. За да ся оздрави това, джамъ-тъ
ся потопява въ подсимпурнъ содѣ. То-
гава ся омыва съ чистъ водъ и ся о-
ставя да изсъхне. Това ся нарича *отри-
цателно изображение*, на което ша-
рове-тъ сѣ прѣобрѣжы. Отъ него
могатъ да ся извадятъ колкото ся ис-
ка *положителны* изображения, на кои-
то шарове-тъ дохождатъ въ естествен-
но-то си положеніе. Това става по
слѣдующий начинъ.

6. Една бѣла хартія ся покрыва отъ
еднѣ-тъ си странъ съ тънко повлекло
отъ хлористо сребро, и това ся върши
лесно само като ся потопи хартія-та
въ хлористъ содіумъ или въ хлористъ
аммоніѣ, и тогава ся положи върху ли-
це-то на единъ растворъ отъ азотно-
киселъ окысъ отъ сребро.

7. Тогава хартія-та ся туря подъ
отрицателно изображение на джама и
ся излага за нѣколко врѣме на слъне-
чнъ-тъ свѣтлинъ, прѣзъ което врѣме
изображеніе-то ся охваща върху хар-
тіѣ-тъ.

8. Като ся извади изъ подъ отрица-
телно-то изображение, хартія-та ся по-

топява въ растворъ отъ подсимпурнъ
содѣ, и отъ това послѣ изображеніе-то
не ся поврежда отъ свѣтлинъ-тъ.

9. За да добые по-пріятна хубость,
положително-то изображение ся потопя-
ва поѣкога въ растворъ отъ хлори-
сто злато, които му дава хубавъ въз-
моравъ краскѣ.

ПОЛИТИЧЕСКЫ ПОВИНЫ.

СЛОВО-ТО НА Г-НА ФОСТЪРА.

Г-нъ Фостъръ, членъ въ Англійскій-тъ
Парламентъ, и единъ отъ водители-тъ на
свободолюбивъ-тъ партіѣ, въ послѣдно
врѣме е посѣтилъ Истокъ. При завръщаніе-то
си въ Англіѣ той казалъ едно слово вър-
ху Источный-тъ въпросъ на 5,000 слуша-
тели. Ный ще прѣдставимъ на читатели-тъ
си по-главны-тъ точки отъ него.

Той казва най-напрѣдъ че ако и да не
ся счита за способенъ да говори върху то-
зи прѣдмѣтъ по причинъ на кратко-то си
посѣщеніе въ Истокъ, той ся е трудилъ
прѣзъ това врѣме да изучи всичко което е
можалъ за него. Онова което той е научилъ
въ Истокъ го е накарало да ся очудва още
повече на отговоръ-тъ, който главный-тъ
Министръ бѣ далъ въ Парламентъ-тъ на въ-
просы-тъ, които той и другъ-тъ членове
бѣха го питали за Българскы-тъ работы, и
още на слова-та които сѣщый-тъ Министръ
е изрекълъ откато Парламентъ-тъ ся е за-
творилъ. Г-нъ Фостъръ е былъ още повече
очуденъ отъ онова, което ся е научилъ че
Англійско-то Правительство не ся е трудно
по-усърдно отъ начало-то да съдѣйстви-
ва съ Великы-тъ Силы въ рѣшеніе-то на
Источны-тъ работы. Той казва обаче че не
ще да критикува минимъ-тъ политикѣ на
Правительство-то, но ще обрѣне вниманіе-то
на слушатели-тъ си къмъ важны-тъ въпросы
на настояще-то. Колко-то за свирѣства-та
въ Българіѣ първы-тъ изложения сѣ ся под-
твердили напълно. Той споменува за нѣкои
отъ Турскы-тъ Министры какъ сѣ ся тру-
дили да ся извѣншатъ прѣдъ него че Пра-
вительство-то въ Циградъ не е знало за тѣ-
зи свирѣства дълго врѣме слѣдъ като сѣ
сталили, но споредъ него това доказва сла-
бость-тъ на Централно-то Правительство.

Той изразилъ скръбъ че злоупотрѣбленія-
та ся продължаватъ още, изложилъ разны-
тъ начинны по които обезображены-тъ Хри-
стіяни още страдатъ отъ насилствѣ-та на
башибозуцы-тъ и изразилъ мнѣніе че тѣзи
злоупотрѣбленія ще продължаватъ да ста-
вятъ додѣто тѣ ся обезображатъ; и че та-
кова е настояще-то положеніе на Турціѣ,
щото почти е невъзможно на Правительство-
то да ги обезображи.

Г-нъ Фостъръ казва че не може да ся
сѣгласи съ мнѣніе-то на Г-на Баринга че
смущенія-та въ Българіѣ сѣ были дѣло
най-много на чуждестранны агенты. Безъ
сѣмнѣніе тамъ е имало нѣколко такыва а-
генты, но тѣ не сѣ были толкова много
както сѣ ся мислили да сѣ; и не е имало ну-
жда отъ такыва агенты. Правительство-то е
такова, щото такыва възстанія ще ставатъ
безъ чуждестранно намѣсваніе. Даноци-тъ
сѣ толкова чрѣзмѣрни и начинъ-тъ по кой-
то ся събиратъ е толкова угѣтнителенъ, що-
то едвамъ може да ся търпятъ. Тѣзи бре-
мена тѣжатъ еднакво на Турцы и на Хри-
стіяны; но има и другы които тѣжатъ осо-
бенно на Христіяны-тъ, и които той излага
подробно. По тѣзи причинъ възстанія сѣ
ставали и ще продължаватъ да ставатъ до-
дѣто ся въведѣтъ сѣщны прѣобразова-
нія въ Държавѣ-тъ. Такова е положеніе-то
на работы-тъ въ Турціѣ.

Колкото за Сърбіѣ Г-нъ Фостъръ ако и
да не ѣ оправдава съвършенно за почиту-
ваніе-то ѣ на войнѣ-тъ, той казва че като
земе въ вниманіе че тя ѣ обявила нѣколко
мѣсецы слѣдъ появленіе-то на възстаніе-то
въ Босня и Херцеговинѣ, слѣдъ распаленіе-
то на населеніе-то ѣ по причинъ на събы-
тія-та въ Българіѣ и слѣдъ отхвърляне-то
на Берлинскѣ-тъ Потъ, той не може да ся
сѣгласи съ Лордъ Биксфордъ че тя т. е.
Сърбія не може да ся оправдае никакъ. За
чувствованія-та на Сербскы-тъ народъ въ
настояще-то врѣме, той казва, че е трудно
да ся рѣши далъ той въобще жѣлае да ся
продължава война-та. Всичкы-тъ Сърби сѣ
были принудени да ся бѣжатъ, и нѣма съ-

мнѣніе че на мнозина това не е было угод-
но, но пакъ по-голъма-та часть отъ народъ-
тъ вѣроятно е за продълженіе-то на вой-
нѣ-тъ. Всякой обаче който бы посѣтилъ
Сърбіѣ трѣба да иска щото миръ-тъ да ся
установи въ неѣ. За военное-то ѣ положе-
ніе, той казва, че не може да ся сѣгласи
съ Лордъ Биксфордъ че Сърбія е была
съвършенно смазана. Това не е така. Ни
една рѣшителна битка не е станала още.
Турскы-тъ войници сѣ по-добрь обучени и
ся бѣжатъ по-добрь отъ Сербскы-тъ; тѣ сѣ
още покории и търпливи, но чиновници-тъ
имъ не знаѣтъ какъ трѣба да ся воспользо-
вать отъ побѣды-тъ си. Сербскы-тъ войни-
ци, обаче, сѣ по-добрь снабдени съ хранѣ
отъ Турскы-тъ, и даже ако нѣкоя чужде-
странна Сила да не имъ помага, Сърби-тъ
пакъ ще могатъ да противостоятъ на Тур-
цы-тъ до пацѣ-тъ пролѣтъ. Въ Сербскѣ-
тъ войскѣ има много Русси, които, когато
заминувахъ за Циградъ, сѣ были около 6,000
душы, а на завръщаніе-то ми около 15,000
душы.

Колкото за Русіѣ, Г-нъ Фостъръ казва,
че Англ. народъ трѣба да помни че има двѣ
Русіѣ, т. е. Русско-то Правительство и Рус-
скы-тъ народъ. Азъ не съмъ пріятель на
начала-та по които Русіѣ ся управлява.
Англ. народъ е протестиралъ противъ тѣхъ, и
безъ сѣмнѣніе пакъ ще протестира. Азъ не
искамъ да видѣмъ деспотическо-то управле-
ніе на Русскы-тъ Царъ да ся прострѣ и
върху другы страны. Азъ ся радамъ че
дѣла-та на Русскѣ-тъ войскѣ въ 1873 въ
Туркестанъ сѣ ся обнародвали, и ся надѣ-
вамъ че свирѣства-та въ Българіѣ ще по-
служатъ да възбудятъ свѣстѣ-тъ на свѣтъ-
тъ противъ такыва дѣла отъ който народъ
и да бѣжатъ извършени тѣ. По каквото Рус-
си-тъ и да сѣ направили въ 1873, то не
слѣдва че и Българи-тъ трѣба да постра-
датъ неисказаны ужасы въ 1876. За помощъ-
тъ която ся е испратила отъ Русіѣ на
Сърбіѣ, азъ съмъ на мнѣніе че тя иде по-
вечето отъ Русскы-тъ народъ отколкото
отъ Русско-то Правительство. Азъ нито о-
правдавамъ нито пакъ осѣждамъ това на-
родно движеніе на Руссы-тъ, но просто го
споменувамъ като единъ фактъ. Това съчув-
ствіе на Руссы-тъ за Сърбіѣ, обаче, не
ще ни ся види странно, ако разгледамы
свръскы-тъ които ги съединяватъ. Рус-
скы-тъ Царъ е въ твърдѣ трудно положе-
ніе. За прѣвъ пѣтъ е дѣло Русскы-тъ на-
родъ слѣдва отдѣлѣ политикѣ отъ Русско-
ко Правительство. Прочее, не е лесно нѣщо за
Русско-то Правительство да направи онова
което то жѣлае, и за това Англ. народъ трѣба
да тѣкува онова което ся случавѣ въ
Русіѣ, не толкова като едно условіе отъ
странѣ-тъ на Правительство-то за да при-
добые нѣкоѣ земѣ, но като обявленіе на
народны чувствованія, които то не може да
управлява съвършенно.

Колкото за Австріѣ, Г-нъ Фостъръ ка-
зва, че това царство ся намира въ трудно
положеніе и че Англійскы-тъ народъ трѣ-
ба да съчувствува съ владѣтели-тъ му.
Ный не трѣба обаче да ся отчайваме за
него, защото то ако и да състои отъ мно-
го народности, Австрійскы-тъ Императоръ
имъ е далъ по-свободны политическы у-
чрежденія отъ Русіѣ, и за това тѣ не ще
бѣзватъ за да го расчленятъ. Ный не трѣба
да осѣждамы строго Унгарцы-тъ. Тѣ сѣ
имали да ся борятъ твърдѣ много за наро-
дны-тъ си права, и азъ ся надѣвамъ че тѣ
не ще ся трудятъ да поддържатъ народно-
то си положеніе чрѣзъ еднѣ себелюбивѣ
политикѣ. Тѣ силно жѣлаѣтъ Славянскы-тъ
подданици на Австріѣ да не ся умножа-
ватъ и ся бѣжатъ отъ основаніе-то на едно
Южно-Славянско Царство. Това не е стран-
но, но азъ ся надѣвамъ че водители-тъ имъ не
ще жѣлаѣтъ да ся воспользуютъ отъ угѣт-
неніе-то на Христіяны-тъ въ Турціѣ. Ный,
не можемъ, обаче, да ся надѣваме че тѣ
ще оставятъ Русіѣ да завладѣе безъ
борѣ долны-тъ Дунавъ.

За Франціѣ, Г-нъ Фостъръ казва, че вси-
чкы-тъ ѣ партіѣ жѣлаѣтъ да ся отложи рѣ-
шеніе-то на Источный-тъ Въпросъ, защото
ако бы това да стане чрѣзъ еднѣ общъ
войнѣ, Франціѣ жѣлае да бѣде въ по-добро
положеніе отъ сегашно-то си, за да може
да ся ползува отъ него; или ако този въ-
просъ ся рѣши безъ бой, както азъ ся на-
дѣвамъ, то Франціѣ ще иска да земе по-го-
лъмо участіе въ конечно-то му распорежда-
ніе отколкото може да земе сега. И за то-
ва тя иска отложеніе-то му. Това жѣланіе е

